

Sygn. akt II CSK 184/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa I.K.

przeciwko "R." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
w P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 sierpnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...]/17,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W złożonej skardze kasacyjnej skarżąca „R.” Sp. z o.o. w P. wskazała na występowanie dwóch istotnych zagadnień prawnych, związanych, po pierwsze, z rozstrzygnięciem, czy moc wiążąca prawomocnego wyroku wydanego w sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, w którym określona została cena sprzedaży, wyłącza możliwość badania w późniejszym postępowaniu o zapłatę, czy cena ta jest w określonej części nienależna. Po drugie, w przekonaniu skarżącej, w okolicznościach sprawy konieczne jest rozstrzygnięcie, czy podleganie przez sprzedawcę obowiązkowi podatkowym, które zostały uwzględnione w cenie sprzedaży, w tym w zakresie podatku VAT, powinno być zbadane przez sąd powszechny orzekający w sprawie o zapłatę ceny, czy też ustalenia w zakresie zobowiązań podatkowych stron procesu, związanych z zawartą przez nie umową sprzedaży, sytuują się poza kognicją sądu powszechnego.

W judykaturze Sądu Najwyższego wielokrotnie podnoszono, że powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się

do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen, a także związku między dostrzeżonym problemem, a wynikiem postępowania kasacyjnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Problemy wskazane przez skarżącą – w zestawieniu z motywami zaskarżonego rozstrzygnięcia – nie czyniły zadość tym wymaganiom i nie pozwalały stwierdzić istnienia powołanej w skardze przyczyny kasacyjnej.

Pierwsze zagadnienie dotyczyło przedmiotowych granic prawomocności materialnej wyroku w jej aspekcie pozytywnym, jakim jest moc wiążąca (art. 365 w związku z art. 366 k.p.c.). Kwestia ta była wielokrotnie podejmowana w judykaturze Sądu Najwyższego. W szczególności, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem, prawomocność materialna wyroku pociąga za sobą prekluzję materiału procesowego, wyłączając dopuszczalność kwestionowania wyroku z powołaniem się na okoliczności faktyczne istniejące przed jego uprawomocnieniem się. Skutek ten jest niezależny od tego, czy okoliczności te były stronie wiadome i czy zaniechanie ich powołania było zawinione, czy też nie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (zasada prawna) z dnia 23 października 1954 r., I CO 41/54, OSN 1956, nr 1, poz. 3, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1954 r., II CO 26/54, OSN 1955, nr 2, poz. 30, z dnia 2 lutego 2011 r., III CZP 128/10, OSNC 2011, nr 10, poz. 108 i z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, OSNC 2012, nr 11, poz. 129, a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 541/11, niepubl. i z dnia 26 stycznia 2018 r., II CSK 124/17, niepubl.). Elementy te mogą natomiast mieć znaczenie przy ocenie podstaw skargi o wznowienie postępowania (art. 403 § 2 k.p.c.). Granice przedmiotowe mocy wiążącej wyroku należy określać odwołując się do art. 366 k.p.c.; objęta jest nimi sentencja, motywy wyroku mogą zaś uzyskać pomocnicze znaczenie przy badaniu, co stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia

(por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2014 r., IV CSK 610/13, OSNC-ZD 2015, nr D, poz. 51 i z dnia 13 października 2017 r., I CSK 46/17, niepubl.).

Wychodząc z tych założeń, sformułowane w skardze zagadnienie, w ujęciu abstrakcyjnym, uchyla się jednoznacznej odpowiedzi, zważywszy, że jego rozstrzygnięcie zależy każdorazowo od tego, czy okoliczność faktyczna, która miałaby stanowić podstawę odmowy zasądzenia całości ceny wynikającej z prawomocnego wyroku, wystąpiła po uprawomocnieniu się wyroku (np. częściowe spełnienie świadczenia), czy też przed momentem jego uprawomocnienia się. *In casu* zaś, w świetle wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), utrata statusu podatnika VAT przez powódkę, mająca wyłączać zapłatę części ceny, nastąpiła przed uprawomocnieniem się wyroku uwzględniającego powództwo wytoczone przeciwko skarżącej, co – w świetle powołanego orzecznictwa – wyklucza powoływanie się na ten fakt w późniejszym procesie.

W tym stanie rzeczy, wykazaniu przyczyny kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie mogło służyć także drugie zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącą. Kwestię dopuszczalności oceny statusu powódki jako podatnika VAT przez sąd powszechny należało bowiem uznać za bezprzedmiotową z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy, zważywszy, że wynik tej oceny nie może rzutować na konsekwencje wynikające z uprzedniego, prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o złożenie oświadczenia woli, w którym wiążąco określono cenę sprzedaży.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

at